

Wass Albertről — és nemcsak

Vasárnap délután az eddig megszokottaknál is nagyobb szabású — kulturális, politikai, vagy mindkettőnél sokrétűbb és komolyabb? — rendezvény színhelye volt a Németi református templom.

BÁTHORY ÉVA

Eredetileg úgy volt, hogy a szatmári Híd Egyesület Történelmi Arcképcsarnok címmel szervezett előadás-sorozatainak első, Wass Albert életét és munkásságát feldolgozó rendezvényének ad otthont ezen a napon a szatmárnémeti Németi Református Egyház gyülekezeti terme. Amikor a délutáni istentisztelet végeztével Sipos Miklós lelkész megkérdezte híveit, ki akar részt venni az említett alkalmon, kiderült, hogy ennyi ember be sem férne oda. Még a templom is majdnem szűknek bizonyult...

Bevezetőjében Krakkó Rudolf még elmondta, miért esett választása elsőként erre a nem partiumi, de a magyarságot sokat tett és szenvedett, a tények ellenére háborús bűnösnek „kikiáltott” erdélyi íróra, bemutatta a meghívottakat, köszönetet mondott a támo-

gatóknak — de aztán az események elkezdtek önálló életet élni. Mintha az istentisztelet folytatódott volna. Valami nagyon egyedi és szuggesztív, agyhoz és lélekhez egyszerre szóló, vallások és nemzetek fölött is magyar formában.

Tények mindenkinek

Póti Eduárd szatmárnémeti történelemtanár konkrét tényekre alapozott, de a résztvevők figyelmét megragadni és mindvégig megtartani képes, érdekes előadása gyakorlatilag mindent elmondott czegei Wass Albertéről, mit egy emberről csak tudni lehet. Pártatlan, tiszta fényben állítva élénk a családfáját Szent István koráig visszavezetni tudó embert és a Baumgarten-díjas írótyegyaránt. Gondosan ügyelve arra, hogy ne a „felkapott írónak” legyen szószólója, akinek mostanában az egész magyar nyelvterületen „óriási di-

vatja lett”, hanem a naprakész életrajzi adatok között kevésbé közismert, humort sem nélkülöző részletekkel árnyalja a róla alkotott képet. Nem hagyva ki iskolákat, családot, díszdoktori címet és rangos irodalmi díjakat, katonatiszti, erdőmérnöki, egyetemi tanári pályáját, majd későbbi közéleti tevékenységét. Azt a három ember halálát okozó „hatásköri túllépést” sem, ami szülőfalujában történt ugyan, de akkor, amikor ő — a magyar hadsereg tisztjeként — onnan több száz kilométerre teljesített szolgálatot, a valódi vétkest pedig helyben megbüntették. A németországi és amerikai száműzetés fájdalmas és termékeny éveit. Amikor sikerült ugyan bezonyítani ártatlanságát és így nem adták ki az őt távollétében halálra ítélt román hatóságoknak, de még egy gesztus erejéig sem álltak mellette azok, akikért élete végé-

ig küzdött. Mert „nemzetből népet gyúrtak” egyesek. Az öngyilkosságához vezető szomorú utat.

Tükör előtt, fölött

A hallottakat tovább árnyalta a szamoskőrödi teleházas fiatalok szavala, meséje, éneke. Rappert Gábor színművész aztán az Előhang című Wass Albert költeménnyel, majd az utána előadott A patkányok honfoglalásának allegorikus „meséjével” olyan tiszta és kemény tükröt tartott alkotónak és korának, hogy azt lehetett volna hinni: ennél több nincs, ezt a hatást fokozni nem lehet. Pedig dehogy nem! Dr. Papp Lajos, a rendezvény díszvendége még csak ezután következett.

Eszébe sem jutott abba a hibába esni, hogy a mindezt más formában megismételje. A számtalan magyar, európai és amerikai tudományos társaság, illetve egyesület tagja, a Széchenyi-, Magyar örökség-, Prima primissima-, Pro Cultura díjakkal és a Pro Patria, non nobis Domine feliratú aranygyűrűvel kitüntetett orvos és közéleti személyiség egyszerűen elkezdte továbbgondolni az addig elhangzottakat. Onnan elindult, hogy miért is gyűlöltek azt az alkotót és embert, aki erre még ellenségeinek sem adott soha okot, szerzteágazó eszmefuttatásában olyan dolgokat közölt szinte szájta-

A szamoskőrödi Teleház ifjai Wass Albert verseket szavaltak

va figyelő hallgatóságával, amilyeneket másnak aligha hittek volna el.

A lélek igaza?

Lehet-e tudományos alappal, kristálytisza logikával egybeolvasztani az emberi ész által bejárható valóságot a szemünk láttára alakot nyerő képzeletével? Vallási parancsokat történelmi tényekkel ötvözni, nyelvészetet és genetikát merész, eddig képtelenségnek tartott, de korunkban egyre inkább bizonyítható elméletek szolgálatába állítani? Ott, abban a hangulatban lehetséges volt. És még sok minden egyéb is. A magyarság genetikájának és történetének teljesen új értelmezése, a jelen, a jövő legégetőbb gondjainak egyszerű misztikus és nagyon földi magyarázata, feloldása. Elhíthető több mint ötven évvel ezelőtti elméletekkel szembeállítva, amiről addig azt hittek: képtelenség. De lehet-e lehetetlenről beszélni napjainkban, amikor tudományos felfedezések sorozata ingatja meg eddig megkér-

dőjelezhetetlen matematikai és fizikai törvények igazát? A professzor szavaiban izott a meggyőződés, a hallgatóinak segíteni, őket embernek, magyarnak megtartani vágyás. Olyan intenzitással, hogy szinte megkapaszkodhattak belé a fejüket, lelküket fölemelni vágyó emberek.

Az előadás után azért ő is kapott ajándékot. A szatmárnémeti származású, jelenleg Németországban élő Filip László, aki még személyesen ismert Wass Albertet — annak az Egyesült Államokban megjelent egyik kötetét adta át.

A rendezvényt az elszakított részek legnehezebb sorsú térségéből, Kárpátaljáról érkezett Credo együttes nagy sikerű műsora zárta. Koncertjük érdekessége, hogy Wass Albert emléke előtt térségük kortárs költőinek alkotásaival tisztelgetek. A gyönyörűen énekelt, megzenésített versek (egy részük az egyre ismertebbé váló Bodnár Éva alkotása) szellemiségükben találkoznak a Wass Albert életművel.

Rappert Gábor színművész

A Németi református templom majdnem szűknek bizonyult

Tanítások a szavakon túl

Katarzis kell, hogy a magyar nemzet rádöbbenjen, milyen kincsnek a birtokosa — jelentette ki Dr. Papp Lajos amikor a magyar nyelv és nemzettudat jelenlegi állapota került szóba.

BÁTHORY ÉVA

– **Professzor úr előadásában az emberiség — s ezen belül a magyarság — szinte minden problémájára jó megoldásként említette a szeretet krisztusi példájának követését. Templomon kívül is járható út ez egy kis nép számára Európában manapság?**

– A nemzet nem számokban él, de lélekekben. A nyugatnak nevezett civilizáció pedig bajban van. Másfél milliárd fehér ember használja a Föld gazdagságának 80%-át, a többi 5,5 milliárd a maradékon kénytelen megosztani. Ez hosszú távon tarthatatlan állapot. Törvényszerű a civilizációk harca, s az is, hogy hivatása legyen egy nemzetnek, amelyik tiszta tudott maradni. A magyar pedig soha nem igazott

le más népet, rabszolgát sem tartott. A vallási toleranciának meg éppen itt van a hazája. Szeretni az ellenséget pedig lehet, sőt kell. Csak így akadályozható meg, hogy a pusztítás tovább folytatódjon. Az elpusztíthatatlanság titka: mindig különbnek kell lenni.

– **Azok tudunk-e lenni? Beolvadás, nyelvvesztés, a család és a nemzettudat folyamatos sorvadása erre felé vezet?**

– Még lehetünk, csak bízni kell! Meg olyan katarzis, hogy a magyar nemzet rádöbbenjen, milyen ritka kincsnek a birtokosa. A nyelvünk, amelyhez hasonlóan régi és gazdag talán nincs még egy a világon. A dalaink, kultúránk, népköltészetünk példátlan gazdagsága. A meséink évezredek átívelő erkölcsi tanításai. A tündérek,

sárkányok, próbatételek jelképei. A hős, aki nem csupán a testi erejével győzi le a rossz erőit, hanem saját rádöbbenje révén talál segítőtársakat. És győzelmével soha nem él vissza, sőt megbocsát az ellene vétkezőknek, már sok évvel Krisztus előtt... Ezeket nem lehet újra meg nem találni! Van nekünk kézzel fogható jelei, hogy már megindult ez a folyamat.

– **Most nő fel a második nemzedék, amelyik nem, vagy csak alig valamennyit olvas, egy olcsó akciófilmet nem ad tíz meséért, versért. Segíthet ezeknek Wass Albert költészete, regényei, személyes példája?**

– Csakis ő és a hozzá hasonlóak segíthetnek! A pusztíthatatlanok. A krisztusi hitvallásukért krisztusi sorssal fizetők, akiket életükben is, ha-

Dr. Papp Lajos

lálukban is meggyaláztak — csak éppen le nem győzhettek soha.

www.erdon.ro

www.erdon.ro

Mondja el a véleményét ITT

AZ OLVASÓ HANGJA

Ingyenes kezelés – köszönet érte

Hálás köszönet az SZFÚ-nak azért, hogy mi előfizetők, a december 9-i lapszámmal együtt kézhez kaptuk a megígért Zepter International Medical központba szóló kezelési utalványt. Én és a feleségem az ideiglenes első napjaiban vettük igénybe a fényterápiát (Bioptron System Zepter Group). Nem is gondoltam volna, hogy a gyógykezelés alkalmával olyan sok régi ismerőssel, egykori volt

munkatárssal fogunk találkozni. Annyi évtizedes kemény munka után, mikor már mi is betegségekkel, fájdalmakkal küszködünk, hamar észrevettük a fényterápia pozitív hatásait. A kezelést végző fiatal személyzet már a belépés pillanatától kezdve nagy szeretettel fogadott bennünket. Nagyon jó érzés mindannyiunknak, hogy ezek a gyógykezelések ingyenesek. Nem akarok számításokba bocsátkozni, de bizony, ha fizetni kellett volna, több kiló kenyér árával lett volna egyenlő. Külön megemlíten-

dő, hogy mivel biokezelésről van szó, nem kell tartani a különböző vegyi anyagok ártó hatásaitól, melyekkel napjainkban oly sokszor találkozunk. Ezek után mindannyian nagyon köszönjük ezt a lehetőséget.

TISZTELETTAL,
OLÁH ISTVÁN

ITT CSAK ÖNÖKÉ A SZÓ

Várjuk leveleiket a Szatmári Friss Újság Szatmárnémeti, Petőfi Sándor utca 45. szám, irányítószám 440026 címre, e-mailjüket a frissujsg@informmediaro.ro címre, telefonszolgálatunk a 0361/401210-es számon fogadja hívásaikat, a szerkesztőségben személyesen 16 és 19 óra között kereshetik fel

olvasószolgálatunkat. A leveleket terjedelmi okokból rövidíthetjük a közlésnél. Nem közölhetünk azonban a jog- vagy etikai szabályokat sértő, vagy névtelen leveleket. Minden esetben kérjük, tüntessék fel a levélben/e-mailben a telefonszámukat is, hogy felvehessük Önökkel a kapcsolatot!

RÖVIDEN

Nemzetközi madárszámlálás

Január 10. és 20. között zajlik az idén is a téli vízimadár számlálás, melyet a Nemzetközi Vízi-madár- és Víziélőhelykutató Iroda, a Wetlands International már évtizedek óta szervez. Szatmár megyében a 90-es években egy-egy személy végezte a számlálást, a szatmári osztály 2003-as megalakulásától pedig már több helyszínt bejárva tudnak hozzájárulni a román, s ezen keresztül az európai statisztikához. Eddig 8 év statisztikáját gyűjtötték össze, melyből következtetéseket tudnak majd levonni. Tavaly a szatmáriak 8 helyszínen végeztek felmérést és az idén is bejárják ugyanazokat a helyeket a megye három nagyobb folyója, tavai mentén. A madármegfigyelésbe sok diák is bekapcsolódik.

Történelmi könyvet nyert.

Szilágyi Imre, a Szatmári Friss Újság szatmárnémeti előfizetője lapunk újrólapján a "Bethlen Gábor és I. Rákóczi György" c. könyvet nyerte. Olvasónk 6 éves unokája, Berécsi Attila kíséretében érkezett szerkesztőségünkbe, aki nagy érdeklődéssel forgatta az érdekes nyereséget, melyet hamarosan ő is olvashat majd.

